

Munkaerő-piaci folyamatok, 2015. I. félév



Tartalom

1. Foglalkoztatási helyzetkép.....	1
1.1. Foglalkoztatottak.....	1
1.2. Üres álláshelyek.....	3
1.3. Munkanélküliek, inaktívak, potenciális munkaerő-tartalék.....	3
1.4. Nyilvántartott álláskeresőök.....	4
2. Kereset, munkajövedelem.....	4
2.1. Bruttó kereset, munkajövedelem.....	4
2.2. Nettó kereset és eltartotti kedvezmény.....	5

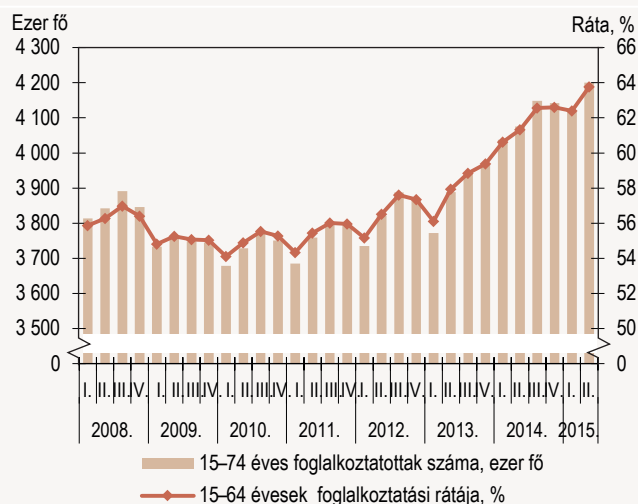
1. Foglalkoztatási helyzetkép

1.1. Foglalkoztatottak

A korábbi időszakra jellemző munkaerő-piaci folyamatok 2015 I. félévében is folytatódtak. A foglalkoztatottak létszáma az előző év azonos időszakait 102,4 ezer fővel meghaladva 4 millió 159 ezer főre nőtt, miközben a munkanélküliek létszáma 32,7 ezerrel, 329 ezerre csökkent. 2015 II. negyed- évében a munkaerő-felmérés adatai szerint a foglalkoztatottak száma meghaladta a 4,2 milliót, ami a válság előtti (a 2007. II. negyedévi) szint- hez képest 285 ezer fős növekedés. A foglalkoztatottak 2015. II. negyedévi létszáma – részben szezonális hatás miatt – 83,5 ezerrel magasabb volt az I. negyedévinél. A 15–64 évesekre számított foglalkozási ráta az I. negyed- évben 62,4, a II. negyedévben 63,8% volt. Ez utóbbi a válságidőszak egyik legalacsonyabb, 2010. II. negyedévi 54,9%-os értékéhez képest 8,9 százalékpontos javulást jelent, amiből 2,0 százalékpontnyit a nevezőt jelentő 15–64 éves népesség létszámának időközbeni csökkenése magyaráz.

1. ábra

A foglalkoztatottak létszámának és a 15–64 évesek foglalkoztatási rátájának alakulása



Forrás: munkaerő-felmérés.

1. tábla

Foglalkoztatási és munkanélküliségi ráta* az Európai Unió tagországaiban, 2015. II. negyedév

Ország	Foglalkoztatási ráta					Munka- nélküli- ségi ráta, %	
	15–24 évesek	25–54 évesek	15–64 éves				
	férfiak			nők	együtt		válto- zás ^{a)}
						%	
Ausztria	50,2	83,4	75,0	66,7	70,8	-0,4	5,8
Belgium	22,8	78,1	65,1	57,6	61,4	-0,5	8,4
Bulgária	20,5	75,8	65,4	59,5	62,4	1,4	9,9
Ciprus	25,7	77,2	66,3	59,8	62,9	0,6	14,7
Csehország	28,1	84,5	77,8	62,3	70,2	1,5	4,9
Dánia	55,9	81,8	76,6	70,3	73,5	0,8	6,0
Egyesült Királyság	48,8	82,2	77,0	67,7	72,3	0,6	5,5
Észtország	39,7	82,5	75,3	68,1	71,7	1,7	6,5
Finnország	44,6	80,2	70,1	68,5	69,3	-0,7	10,7
Franciaország	27,8	79,5	67,3	60,8	64,0	0,0	10,0
Görögország	13,1	64,9	59,3	42,8	51,0	1,6	24,6
Hollandia	61,3	82,1	78,9	69,3	74,2	1,3	6,9
Horvátország	17,6	72,6	60,1	52,3	56,2	1,6	15,6
Írország	28,0	74,1	68,7	57,6	63,1	1,8	9,8
Lengyelország	26,1	79,3	68,7	56,4	62,6	1,3	7,4
Lettország	34,6	79,5	69,8	66,6	68,2	1,6	9,8
Litvánia	27,9	81,4	67,4	66,5	67,0	1,9	9,4
Luxemburg	28,9	83,7	72,2	61,8	67,1	0,4	5,4
Magyarország	25,2	80,6	70,1	57,6	63,8	2,5	6,9
Málta	43,1	77,7	75,7	51,5	63,9	1,4	5,4
Németország	43,8	83,7	77,3	69,9	73,6	0,0	4,7
Olaszország	15,1	68,2	65,3	47,4	56,3	0,6	12,1
Portugália	22,3	79,3	66,8	61,8	64,2	1,6	12,1
Románia	24,8	78,0	70,0	53,9	62,0	0,8	6,7
Spanyolország	17,7	69,5	62,9	52,7	57,8	1,8	22,4
Svédország	44,0	85,8	77,1	74,0	75,6	0,6	8,3
Szlovákia	22,8	78,1	69,4	55,6	62,5	1,8	11,2
Szlovénia	30,0	82,7	69,3	61,5	65,5	1,0	9,2
EU-28	32,5	78,0	70,6	60,4	65,5	0,8	9,5

*A 15–74 évesekre számolva.

a) 2015. II. / 2014. II. negyedév (százalékpont).

Forrás: Eurostat.

Foglalkoztatási és munkanélküliségi ráta* az Európai Unió tagországaiban, 2015. I. negyedév

Az utóbbi években a magyar foglalkoztatás növekedési üteme volt az unióban az egyik legmagasabb, ennek eredményeként pozíciójuk a foglalkoztatás terén folyamatosan javul. 2015 II. negyedévében a 15–64 évesekre számított rátában elmaradásunk 1,7 százalékponttal mérséklődött, ezen belül azonban a legjobb munkavállalási korúnak tekinthető 25–54 évesek foglalkoztatási rátája 2,6 százalékponttal meghaladta az uniós átlagot. Jóllehet a 15–24 éves korosztály esetében a ráta jelentősen kisebb az átlagnál (a korosztályba tartozók 25,2%-a foglalkoztatott, szemben az uniós 32,5%-kal), ennek nem a magas ifjúsági munkanélküliség az oka, mint a dél-európai tagállamok esetében, hanem a nagyarányú oktatási részvétel. A nyugdíjkorhatár folyamatos emelésének következményeként az 55–64 éves korosztály munkaerő-piaci jelenléte nő, bár még mindig elmarad az uniós átlagtól.

A foglalkoztatottak létszámának előző év I. félévéhez viszonyított 102,4 ezres növekedéséből a nők 49,2 ezer, a férfiak 53,2 ezer fővel részesültek. A külföldi munkavégzési helyet megjelölők száma 12,3 ezer, a közfoglalkoztatottaké 19,7 ezer, a hazai elsődleges munkaerőpiacon elhelyezkedőké pedig 70,4 ezer fővel nőtt egy év alatt. A foglalkoztatottak létszámához képest Közép-Dunántúlon és Észak-Magyarországon volt a legjelentősebb a foglalkoztatás bővülése, de míg előbbi régióban ez az elsődleges munkaerőpiacra koncentrált, addig utóbbiban több közfoglalkoztatott munkahelyet jelentett. 2015 II. negyedévére a 15–64 évesek 67,7%-os foglalkoztatási rátájával Nyugat-Dunántúl állt a régiók rangsorában az első, Észak-Alföld 58,6%-kal – 0,5 százalékponttal lemaradva Észak-Magyarországtól – az utolsó helyen. A megyék közötti különbség e téren még nagyobb: míg Győr-Moson-Sopron, illetve Vas megyékben száz megfelelő korú lakosból 69 fő dolgozott, addig Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 57.

2. tábla

A foglalkoztatottak száma és a korábbi évek azonos időszakához viszonyított változása

(ezer fő)

Megnevezés	Foglalkoztatottak száma			Foglalkoztatottak számának változása	
	2010. I. félév	2014. I. félév	2015. I. félév	2015. I. félév / 2010. I. félév	2015. I. félév / 2014. I. félév
Összesen	3 703,8	4 056,5	4 158,9	455,1	102,4
Férfi	1 970,5	2 195,9	2 249,1	278,6	53,2
Nő	1 733,3	1 860,6	1 909,8	176,5	49,2
Közép-Magyarország	1 191,3	1 302,0	1 325,1	133,8	23,0
Közép-Dunántúl	420,9	460,7	482,8	61,9	22,1
Nyugat-Dunántúl	398,6	441,7	445,8	47,2	4,0
Dél-Dunántúl	335,3	355,2	362,8	27,5	7,6
Észak-Magyarország	391,5	428,6	446,9	55,3	18,3
Észak-Alföld	492,3	568,3	578,7	86,3	10,3
Dél-Alföld	473,8	499,9	516,9	43,1	17,0
Alkalmazott	3 243,3	3 606,9	3 712,9	469,6	106,0
Társas vállalkozás, szövetkezet tagja	142,7	163,2	152,9	10,2	-10,3
Vállalkozó, önálló	305,3	272,0	282,0	-23,2	10,0
Segítő családtag	12,5	14,3	11,1	-1,4	-3,2
Belföldi telephelyen dolgozik	3 655,3	3 962,3	4 052,4	397,0	90,1
ebből: közfoglalkoztatottnak tekinti magát	66,6	174,0	193,7	127,1	19,7
Külföldi telephelyen dolgozik	48,5	94,2	106,6	58,1	12,3

Forrás: munkaerő-felmérés.

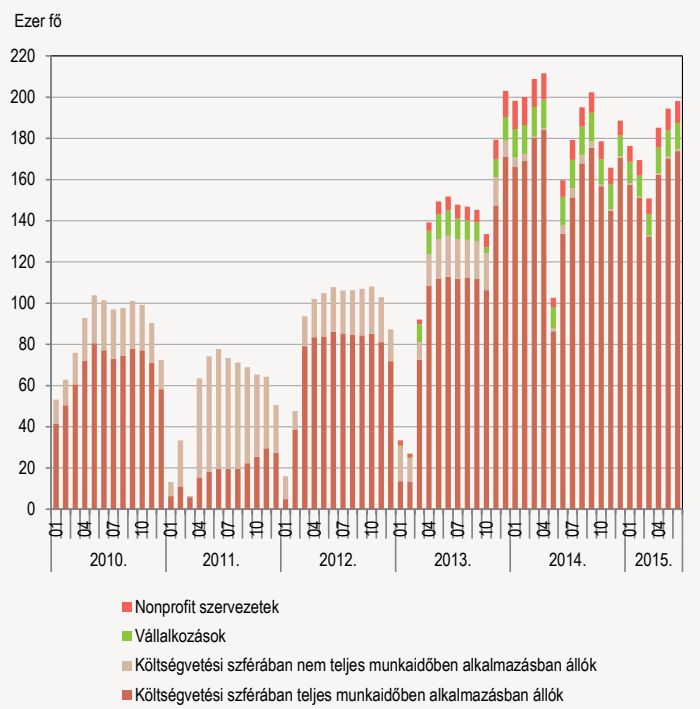
Az intézményi munkaügyi-statisztika adatai szerint a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál 2015 I. félévében – a 11,4 ezer közfoglalkoztatottal együtt – 1 millió 903 ezren dolgoztak, 2,7%-kal többen, mint 2014 azonos időszakában. (A bővülés a közfoglalkoztatottak nélkül számolva 2,8%-os volt.) Az I. negyedévi létszámnövekedés – részben a bázishatás miatt – dinamikusabb volt a II. negyedévinél. A legnagyobb létszámú nemzetgazdasági ág, a 640,8 ezer főt foglalkoztató feldolgozóipar létszámnövekedése összességében átlagos volt, ezen belül azonban az egyes területeké jelentősen különbözött. Kiemelkedő ütemben nőtt az alkalmazásban állók létszáma a járműgyártás (7,9%), illetve a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termékek gyártása (6,9%) ágazatcsoportokban, miközben a nagyobb létszámúak közül a textil-, ruházati, bőr és bőrtermék gyártása, valamint a fafeldolgozás, papírtérmékek gyártása, nyomdai tevékenységek esetében csökkent. A jelentősebb létszámot foglalkoztató nemzetgazdasági ágak közül a kereskedelem, gépjárműjavításban 3,2, az építőiparban 2,7, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban 6,5, a szállítás, raktározásban 1,4, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység legalább 5 fős gazdálkodó szervezeteinél 5,0%-kal dolgoztak többen az egy évvel korábbinál.

A nem közfoglalkoztatottként dolgozók létszáma a költségvetési szférában 0,8%-kal, 697,3 ezerre, a megfigyelt nonprofit szervezeteknél 6,8%-kal, 96,3 ezerre nőtt. A nonprofit szféra létszáma a közfoglalkoztatottakkal együtt 4,0, a költségvetésé 1,0%-kal haladta meg a 2014. I. félévét.

A közfoglalkoztatottak létszáma 2015 első felében az intézményi munkaügyi-statisztika adatai szerint átlagosan 179,1 ezer fő volt, lényegében ugyanannyi, mint 2014 azonos időszakában, de számuk havonként az előző évinél kiegyensúlyozottabban alakult. A legkevesebben (151 ezren) márciusban dolgoztak közfoglalkoztatottként, májustól viszont létszámuk a tervezett 200 ezer főhöz közelített. A közfoglalkoztatás fő terepe a költségvetési szféra, itt havonta átlagosan 158,5 ezren dolgoztak ebben a formában. A fennmaradó létszám közel egyenlően oszlott meg a versenyszféra (jellemzően többségi állami tulajdonú), illetve a nonprofit szféra szervezetei között.

2. ábra

A közfoglalkoztatottak számának havonkénti alakulása*



* 2012-ig csak a költségvetési szféráról van információ.

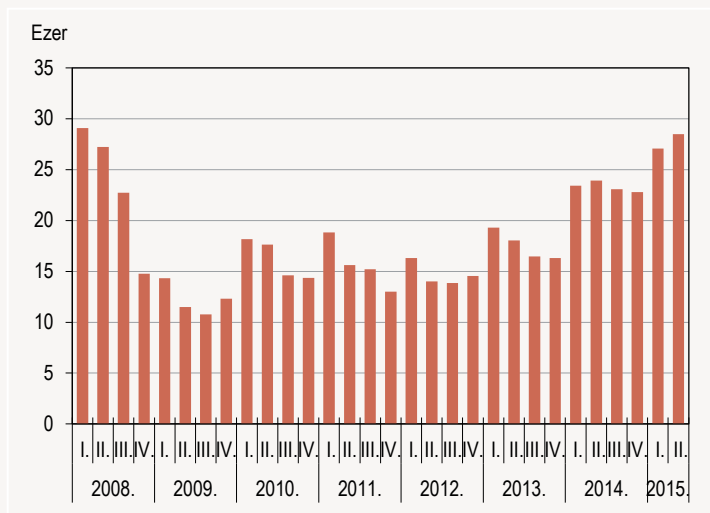
Forrás: havi munkaügyi jelentés.

1.2. Üres álláshelyek

A legalább 5 fős vállalkozások, a költségvetési intézmények, valamint a kiemelt nonprofit szervezetek körében az üres álláshelyek aránya 2015. I. és II. negyedévében egyaránt 1,5% volt. Az év végére időzített nyugdíjba vonulások miatt – a korábbiakhoz hasonlóan – 2015 I. negyedévében is nőtt az üres álláshelyek száma (a versenyszférában 27 ezerre), a II. negyedévben pedig az előző év azonos időszakához képest 19%-kal, 28 ezerre emelkedett.

3. ábra

Az üres álláshelyek számának alakulása a versenyszférában



Forrás: intézményi üres álláshely statisztika.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálathoz a félév utolsó hónapjában 18 ezer állásigényt jelentettek be, ennek 45%-át a bejelentők nem támogatott formában kívánták betölteni. A legnagyobb (több mint 2 ezer fős) nem támogatott munkaerő-kereslet Budapesten jelentkezett, de Győr-Moson-Sopron, Zala, Pest, Bács-Kiskun és Komárom-Esztergom megyékben is 1000 fő feletti volt. A munkáltatók leginkább gépösszeszerelőket, bolti eladókat, tehergépkocsi-vezetőket, szakácsokat és rakodómunkásokat kerestek.

1.3. Munkanélküliek, inaktívak, potenciális munkaerő-tartalék

A munkaerő-felmérés definíciója szerinti munkanélküliek száma 2015 I. negyedévében – szezonális okokra visszavezethetően – 347,6 ezerre emelkedett, majd a II. negyedévben 310,4 ezerre mérséklődött. Ez utóbbi

6,9%-os munkanélküliségi rátának felelt meg, ami 1,2 százalékpontos (49 ezer fős) javulás az előző év azonos időszakához képest. 2015 II. negyedévében újra nőtt a férfiak és a nők munkanélküliségi rátája közötti különbség, azzal összefüggésben, hogy a munkanélküliek egy része – a férfiakat nagyobb arányban foglalkoztató – közmunkaprogramokban vett részt. Tovább csökkent az ifjúsági munkanélküliségi ráta, 2015 II. negyedévében 17,8%-ra. A nyugdíjkorhatár emelése, illetve az idő előtti munkaerő-piaci kilépés lehetőségeinek erőteljes szűkülése azzal járt, hogy az 55–64 évesek munkanélküliségi mutatói közelítettek a 25–54 évesekéhez.

A tartós munkanélküliség problémája változatlanul fennáll: 2015 II. negyedévében a munkanélküliek 48,5%-a már legalább egy éve keresett munkát.

2015 II. negyedévében 538 ezren tartoztak a potenciális munkaerő-tartalékként definiált kategóriába, ebből 73,3 ezer fő alulfoglalkoztatott volt, míg 142,7 ezer fő nem felelt meg a munkakeresés kritériumának, ezért a gazdaságilag inaktívak közé tartozott.

3. tábla

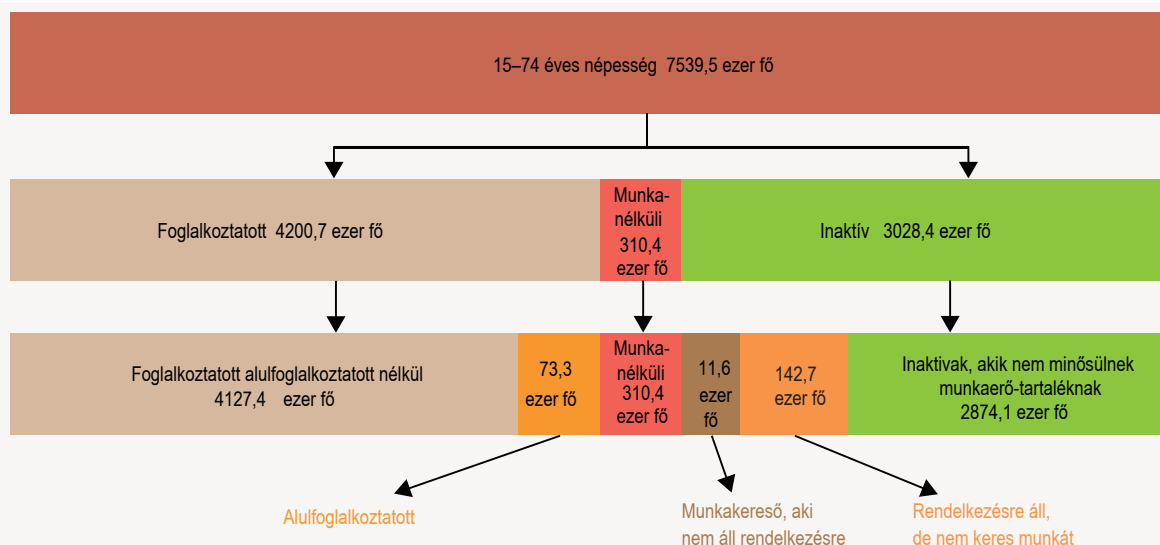
A fontosabb munkanélküliségi mutatók alakulása

Időszak	Munkanélküliek száma, ezer fő			Munkanélküliségi ráta, %				
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt	15–24 évesek	
2012.	I.	280,5	226,0	506,5	12,3	11,5	11,9	28,4
	II.	266,3	206,0	472,2	11,5	10,4	11,0	28,2
	III.	250,5	204,0	454,5	10,8	10,1	10,5	29,1
	IV.	251,0	208,4	459,5	10,8	10,4	10,6	27,2
2013.	I.	282,4	213,0	495,4	12,3	10,8	11,6	29,8
	II.	235,7	204,9	440,7	10,1	10,3	10,2	25,7
	III.	228,6	200,9	429,6	9,6	10,1	9,8	26,8
	IV.	210,3	188,3	398,5	8,9	9,4	9,1	24,1
2014.	I.	192,0	172,1	364,1	8,1	8,5	8,3	21,0
	II.	191,5	167,8	359,3	8,0	8,2	8,1	20,7
	III.	172,5	159,0	331,5	7,1	7,7	7,4	21,6
	IV.	171,0	147,5	318,5	7,1	7,2	7,1	18,3
2015.	I.	186,3	161,3	347,6	7,7	7,8	7,8	19,4
	II.	163,5	146,9	310,4	6,7	7,1	6,9	17,8

Forrás: munkaerő-felmérés.

4. ábra

Potenciális munkaerő-tartalék, 2015. II. negyedév

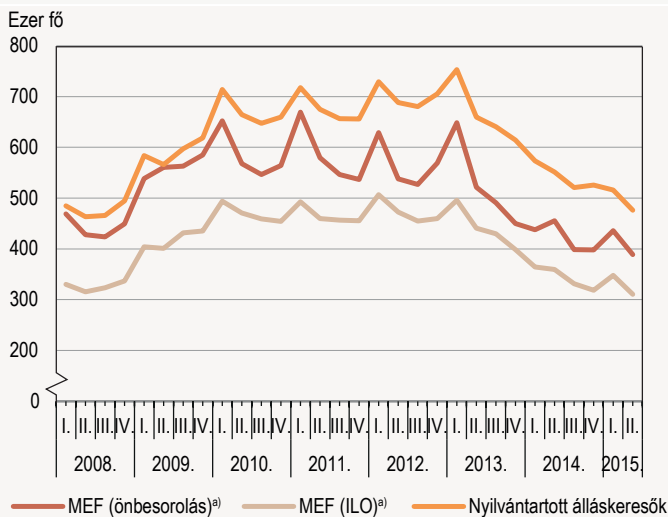


Forrás: munkaerő-felmérés.

A munkaerő-felmérésben 2015 II. negyedévében 476,1 ezren tekintették magukat munkanélkülinek. A munkanélküliek önbesorolás és ILO-definíció szerinti száma egyaránt 14%-kal javult az előző év azonos időszakához képest.

5. ábra

A nyilvántartott álláskeresők, valamint a munkanélküliek önbesorolás és ILO-definíció szerinti számának alakulása



a) 2006-től újrásúlyozott adatok.

Forrás: munkaerő-felmérés, Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat regisztere.

A 15–64 évesek közül 2015 I. félévében 2 millió 87 ezren voltak inaktívak, számuk – részben demográfiai okokra visszavezethetően – 5,8%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. Amíg a legnagyobb csoport, vagyis a nyugdíjasok, járadékosok létszámának folyamatos csökkenése döntően a nyugdíjkorhatár emelkedésével függ össze, addig a tanulói, hallgatói létszámot a demográfiai tényezők, a közoktatási részvétel korhatárának leszállítása, illetve az utóbbi 1–2 évben némileg mérséklődő továbbtanulási arány együttesen alakította. A pénzügyi munkanélküli-ellátást igénybe vevő, de munkát nem keresők száma szabályozásváltozás következtében esett vissza jelentős mértékben.

4. tábla

A 15–64 éves inaktív munkaerő-piaci távollétük oka szerint

Megnevezés	2015. I. félév			2015. I. félév / 2014. I. félév		
	férfi	nő	együtt	férfi	nő	együtt
	száma, ezer fő			előző év azonos időszaka=100,0		
Nyugdíjas, járadékos	330,1	483,8	813,9	89,3	92,2	91,0
Gyermekgondozási ellátásban részesülő	2,9	233,2	236,1	96,2	99,0	99,0
Munkanélküliként, ellátásban részesülő	29,6	25,0	54,6	76,4	68,3	72,5
Tanuló	352,8	350,0	702,7	97,4	98,1	97,7
Ápolási díjban, árvaellátásban részesülő	14,4	34,5	48,9	103,1	116,1	111,9
Egyéb inaktív	90,6	140,0	230,6	93,8	94,3	94,1
15–64 éves inaktív összesen	820,4	1 266,5	2 086,8	92,8	95,1	94,2

Forrás: munkaerő-felmérés.

1.4. Nyilvántartott álláskeresők

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat kirendeltségei 2015 I. felében havonta átlagosan 412,2 ezer főt tartottak álláskeresőként nyilván. Számuk havonkénti

változása a munkaerő-felmérésben munkanélküliként definiáltaknál szorosabban követte a közfoglalkoztatás alakulását, ami a magasabb márciusi adatot is magyarázza, jóllehet a munkanélküliek kétféle fogalom szerinti létszámának trendje hosszabb távon megegyezik.

5. tábla

A nyilvántartott álláskeresők főbb adatai

Időszak	Nyilvántartott álláskereső	Ebből:			
		pályakezdő	álláskeresési járadékban, segélyben részesülő	rendszeres szociális ellátásban részesülő	ellátatlan
2014.					
január	437 153	53 349	60 080	132 437	244 636
február	443 558	55 541	62 129	138 059	243 370
március	431 474	55 270	56 692	136 229	238 553
április	413 739	52 825	53 359	130 939	229 441
május	514 356	62 431	60 860	158 782	294 713
június	438 571	56 049	56 289	138 783	243 499
I. félév	446 475	55 911	58 235	139 205	249 035
2015.					
január	413 825	50 072	62 203	129 912	221 710
február	430 709	52 088	62 431	141 840	226 438
március	462 037	55 739	69 692	150 240	242 105
április	414 855	52 738	57 070	135 391	222 394
május	384 700	47 715	51 633	132 143	200 924
június	366 885	46 560	50 030	130 803	186 052
I. félév	412 169	50 819	58 843	136 722	216 604
Változás, %					
2015. I. félév / 2014. I. félév	92,3	90,9	101,0	98,2	87,0

Forrás: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat regisztere (www.nfsz.munka.hu).

Biztosítási alapon járó álláskeresési juttatást 2015 I. félévében havi átlagban 58,8 ezer fő kapott, közel ugyanannyi, mint egy évvel korábban. Szociális ellátásban 136,7 ezer fő részesült. A regisztrált álláskeresők többsége, átlagosan 216,6 ezer fő a vizsgált időszakban nem kapott pénzügyi ellátást.

2. Kereset, munkajövedelem

2.1. Bruttó kereset, munkajövedelem

2015 I. félévében az összességében 2 millió 864 ezer főt foglalkoztató megfigyelési körben (a legalább 5 fős vállalkozásoknál, a költségvetési intézményeknél és a kiemelt nonprofit szervezeteknél) a keresetek 3,5%-kal meghaladták a 2014. I. félévét, és a bruttó átlagkereset 243,2 ezer forint volt. Közfoglalkoztatottak nélkül számítva a keresetek 3,4%-kal emelkedtek, és a bruttó átlagkereset 255,4 ezer forint volt. Január 1-jétől a minimálbér 105 ezer, a garantált bérminimum 122 ezer forintra – a 2014. I. félévihez képest egyaránt 3,4%-kal – emelkedett.

A versenyszférában a közfoglalkoztatottak nélkül számolt 261,3 ezer forintos bruttó kereseten belül némileg tovább nőtt a nem rendszeres kereseti elemek (prémium, jutalom) súlya. A nem rendszeres elemek összességében a teljes kereset 8,2%-át jelentették a versenyszférában, arányuk a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás nemzetgazdasági ágban 17,3, a pénzügyi, biztosítási tevékenység nemzetgazdasági ágban 15,6% volt. A többnyire valamilyen teljesítménymutatóhoz kötött kifizetésekből elsősorban a szellemi munkakörben dolgozók részesültek.

A versenyszféra túlsúlya vagy kizárólagossága jellemezte nemzetgazdasági ágak közül hagyományosan a pénzügyi, biztosítási tevékenység fizetett a legjobban, itt ez év első felében a bruttó kereseti átlag átlépte a

6. tábla

A teljes és a rendszeres bruttó átlagkereset alakulása, összesen és közfoglalkoztatottak nélkül, 2015. I. félév

Állománycsoport	Nemzetgazdaság összesen		Ebből:					
			versenyszféra		kölségvetés		nonprofit szervezetek	
	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres	teljes bruttó átlagkereset	ebből: rendszeres
Összesen, forint/fő/hó								
Fizikai	165 874	159 864	177 581	170 039	126 576	125 559	143 156	141 342
Szellemi	328 877	301 708	391 047	348 206	257 285	247 770	271 229	263 433
Együtt	243 217	227 167	260 054	238 874	211 273	204 749	214 597	209 446
Előző év azonos időszaka=100,0%								
Fizikai	104,0	103,8	103,8	103,6	102,8	102,7	113,3	113,8
Szellemi	103,2	103,0	103,4	103,1	102,3	102,4	102,4	102,2
Együtt	103,5	103,3	103,7	103,4	102,6	102,7	104,7	104,7
Ebből: közfoglalkoztatottak nélkül, forint/fő/hó								
Fizikai	177 583	170 773	178 647	171 026	172 552	170 591	163 823	161 488
Szellemi	332 494	304 906	391 262	348 389	262 766	252 935	274 630	266 686
Együtt	255 351	238 110	261 291	239 967	242 649	234 573	232 378	226 573
Előző év azonos időszaka=100,0%								
Fizikai	103,8	103,5	103,7	103,5	103,4	103,3	108,7	109,4
Szellemi	103,3	103,1	103,4	103,1	102,6	102,8	102,5	102,3
Együtt	103,4	103,2	103,6	103,3	102,9	103,0	102,2	102,2

Forrás: Havi munkaügyi jelentés.

félmillió forintot (501,0 ezer forint/hó). Ezt az információ és kommunikáció (463,3 ezer forint), illetve a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (433,0 ezer forint) nemzetgazdasági ágak követték. A keresetek szempontjából összességében átlagosnak számító feldolgozóiparon belül viszont volt olyan kis létszámú alágazat (kokszyártás, kőolaj-feldolgozás), ahol a májusi kiugróan magas (1,4 millió forintot is meghaladó) kifizetés az I. félévi bruttó keresetet 690 ezer forintra emelte. A másik póluson a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás nemzetgazdasági ág található (155,7 ezer forint), a minimálbér kevesebb mint másfélszeresét jelentő kereseti átlagával.

A költségvetési szféra keresetalakulási ütemére (és a keresetek színvonalára) az utóbbi években a foglalkoztatottak egy meghatározott körét érintő központi intézkedések mellett a közfoglalkoztatottak létszámának alakulása is erőteljesen hatott. Mivel 2015 I. félévében lényegében ugyanannyi közfoglalkoztatott dolgozott a költségvetési szférában, mint egy évvel korábban, a közfoglalkoztatottakkal együttesen, illetve a nélkülük számolt bruttó keresetnövekedési ütemben mindössze 0,3 százalékpontos a különbség (2,6%, illetve 2,9%). A közfoglalkoztatottak nélküli kereset gyorsabb növekedése azzal magyarázható, hogy a közfoglalkoztatottak bérét 2015. január 1-jétől 2,4%-kal (77 300-ról 79 155 forintra) emelték. A 2015. évi (a rendvédelmi, az egészségügyi és szociális területen dolgozókat érintő) központi bérrendezésekre július 1-jei hatállyal került sor, így azok az I. félévi kereset növekedési ütemére nem voltak hatással. Az év első felében a költségvetési szférán belül az oktatás szellemi dolgozóinak keresete nőtt a legnagyobb ütemben (4,3%), mivel egyre többen tesznek eleget a magasabb fizetési osztályba sorolás feltételeinek. Őket az ágazat fizikai dolgozói (3,9%), illetve a humán egészségügy, szociális ellátás fizikai dolgozói (3,7%) követték. Utóbbiak esetében 2014 II. félévében – így a bázisban még nem jelentkező – kisebb keresetkorrekcióra került sor, és az ágazat nem közfoglalkoztatottként alkalmazott fizikai dolgozóinak kereseti átlaga 2015 I. félévében 139,3 ezer forint volt. (Az oktatásban ennél is alacsonyabb, 126,6 ezer forint volt a fizikai dolgozók kereseti átlaga.)

A költségvetésben dolgozók bruttó keresete 2015 I. félévében – a 158,5 ezer fős létszámú, átlagosan 80,4 ezer forint keresetű közfoglalkoztatottak nélkül – 242,7 ezer forint volt, ez összességében közel 19 ezer forinttal marad el a versenyszférára jellemzőtől. A különbség döntő része a nem rendszeres kereseti elemeknél jelentkezett. Ezek összege a költségvetési intézményeknél havi átlagban 8,1 ezer forint volt, szemben a versenyszférára jellemző 21,3 ezer forinttal.

Foglalkoztatási súlyából következően a nemzetgazdasági szintű bruttó keresetek alakulására az előbbi két szféránál jóval kisebb hatást gyakoroló nonprofit szervezeti kör bruttó kereseti átlaga közfoglalkoztatottak nélkül 232,4 ezer, illetve őket is figyelembe véve 214,6 ezer forint volt. Előbbihez 2,2, utóbbihoz – az alacsony keresetű közfoglalkoztatottak létszámának csökkenése miatt – 4,7%-os növekedési ütem társult.

A költségvetési intézményeknél, illetve a delegált állami feladatokat ellátó nonprofit szervezeteknél dolgozók közül a keresetbe nem számító kompenzációban részesülhetnek azok, akik nettó keresete a 2011. évtől érvényes jövedelemadó-, illetve járulékszabályok következtében csökkent. A korrekciós intézkedések és a demográfiai csere következményeként az érintettek száma folyamatosan mérséklődik, de 2015 I. félévében még így is 194 ezren kaptak kompenzációt, amelynek összege a költségvetési szférában átlagosan 9900, a nonprofit szervezeti körben pedig – ahol csak néhány ezer főt érint – 9300 forint volt.

Nemzetgazdasági szinten a munkajövedelem – amely a kereseten felül tartalmazza többek között a cafetériaajuttatást vagy a munkába járáshoz kapcsolódó utazási költségtérítést – 255,7 ezer forint volt, 3,4%-kal magasabb az előző év azonos időszakánál. A versenyszférában a munkajövedelem havi átlagban 273,4 ezer forintnak, a költségvetési körben (a közfoglalkoztatottakkal együttesen számolva) 222,4 ezer forintnak felelt meg.

2.2. Nettó kereset és eltartotti kedvezmény

2015-ben – hasonlóan az előző évhez – sem a munkavállalókat terhelő járulékkulcsokban, sem a személyi jövedelemadó-szabályokban nem volt érdemi változás, így a nettó kereset a bruttó keresettel azonos ütemben nőtt.

7. tábla

A családi kedvezmény figyelembevételével számított nettó és reálkereset alakulása, 2015. I. félév

Eltartott gyermekek száma	Számított nettó kereset, forint/fő/hó	Nettó kereset	Reálkereset ^{a)}	Az alkalmazásban állók létszám-megoszlása, %
		2014 I. félévéhez viszonyított változása, %		
0 gyermek	155 777	3,5	3,9	48,5
1 gyermek	163 261	3,4	3,8	25,4
2 gyermek	182 809	3,3	3,7	20,1
3 vagy annál több gyermek	206 466	3,1	3,5	6,0
Nemzetgazdaság összesen	166 139	3,4	3,8	100,0

a) A 2015. I–II. negyedévi 99,6%-os fogyasztóiár-indexszel számolva.

Forrás: a havi munkaügyi jelentés és a háztartási költségvetési és életkörülmény adatfelvétel adatait felhasználó mikroszimulációs modell.

Közfoglalkoztatottak nélkül számolva a nemzetgazdasági szintű nettó kereseti átlag 167,3 ezer, velük együtt 159,3 ezer forint volt. A versenyszférában a nem közfoglalkoztatás keretében dolgozók 171,1 ezer, a költségvetési szférában 158,9 ezer forintot kaptak kézhez. A közfoglalkoztatottak nettó kereseti átlaga 52 ezer forintnak felelt meg. A fogyasztói árak 0,4%-os csökkenése mellett a keresetek vásárlóereje 3,9%-kal (a nettó kereset változását a közfoglalkoztatottak nélkül számolva pedig 3,8%-kal) múlta felül az előző év azonos időszakit.

2011 óta 1 és 2 eltartott esetén eltartottanként havi 62 500, 3 és annál több eltartott esetén 206 250 forint adóalap-kedvezmény érvényesíthető, amit 2014-től a munkavállalói nyugdíj- és egészségbiztosítási járulékok terhére is igénybe lehet venni. 2015. I. félévében így átlagosan havi 6,8 ezer forint többletjövedelmet eredményezett a családi adókedvezmény a háztartások demográfiai és jövedelmi adatait is felhasználó mikroszimulációs modell eredménye szerint. A legalább 3 eltartotttól gondoskodó alkalmazásban állók ily módon számított nettó keresete 206,5 ezer forint volt, több mint 50 ezer forinttal magasabb, mint az eltartottak után kedvezményre nem jogosultaké.

További adatok, információk (linkek):

[Táblák](#)

[Táblák \(STADAT\)](#)

[Módszertan \(foglalkoztatás, munkanélküliség\)](#)

[Módszertan \(nyilvántartott álláskeresőknél\)](#)

[Módszertan \(intézményi munkaügyi adatgyűjtési rendszer módszertana\)](#)

[Adminisztratív munkanélküliségi adatok módszertana](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

Információs szolgálat
Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu